

Fra:	KS	Dato:	31.01.2018
Til:	Utenriksdepartementet	Dokument nr.:	18/00130-2
Kopi til:			

Innspill fra KS til regjeringens strategi for samarbeid med EU 2018-2021

1) Utvikle et Europa som er nærmere sine innbyggere

Framheve lokale og regionale myndigheters sentrale rolle i Europa

KS og en samlet kommunesektor i Europa¹ mener at alle diskusjoner om Europas fremtid må være basert på en anerkjennelse av prinsippene for lokalt selvstyre, subsidiaritet, proporsjonalitet og den viktige rollen som lokale og regionale myndigheter spiller som bærebjelke europeiske stater og samfunn. Lokale og regionale myndigheter bidrar blant annet med å bygge tillit i samfunnet, gi innbyggerne mulighet til å delta i saker som engasjerer dem, yte gode offentlige tjenester, iverksette de globale bærekraftmålene m.v. Juncker-kommisjonen anerkjenner en klar rolle for byer og regioner i fremtidens Europa i gjennomføring av viktige samfunnsoppgaver².

- Regjeringen bør i diskusjonene om Europas framtid framheve prinsippene for lokalt selvstyre, subsidiaritet, proporsjonalitet og lokale og regionale myndigheters betydelige rolle i europeiske stater og samfunn.
- Regjeringen bør arbeide for at lokale og regionale myndigheters betydning for et Europa som er nærmere sine innbyggere blir tydelig forankret i den nye kommisjonen som tiltrer i 2019.

Kommunesektoren kan påvirke europeiske rammebetingelser

Endringer i EU etter Lisboa-traktaten gjør det mer utfordrende for Norge å få innflytelse på beslutningsprosessen. KS og medlemmene jobber på mange europeiske arenaer og kan dermed bidra aktivt i å påvirke europeiske rammebetingelser, blant annet gjennom den europeiske kommuneorganisasjonen CEMR og den europeiske organisasjonen for offentlige arbeidsgivere CEEP. Fylkeskommunene har et omfattende og aktivt europeisk engasjement. Evnen til innovasjon og samarbeid på tvers av sektorer og landegrenser gir et godt grunnlag for de nye regionenes evne til å skape dynamikk i samfunnsutviklingen.

- Regjeringen må sørge for at kommunesektoren blir involvert tidlig i beslutningsfasen når europeisk politikk og regelverk utformes, blant annet ved at kommunesektoren kan delta i ekspertgrupper og komiteer under Kommisjonen.
- Regjeringen bør gi fylkeskommunene en tydeligere rolle og stemme i det europeiske arbeidet.
- Regjeringen bør arbeide for å styrke EFTAs sekretariatsbistand til EØS EFTA-Forum for lokalt og regionalt folkevalgte for å styrke samarbeidet EU sin regionkomitee.
- Regjeringen bør sikre at Europapolitisk Forum også etter regionreformen har god balanse mellom kommune- og fylkeskommunerepresentasjon og tematikk.

¹ What future for Europe? A vision from a local and regional perspective, CEMR 2017

² Reflection paper on Harnessing Globalisation, 2017

Legge til rette for og gi gode vilkår for programdeltakelse

EUs regionale utviklingsprogrammer, byprogrammer, forskningsprogrammer og andre samarbeidsprogrammer er viktige verktøy som bidrar til innovasjon og bærekraftig utvikling i det indre marked på lokalt og regionalt nivå. Mulighetene som ligger i disse programmene blir benyttet av norsk kommunesektor. Kutt i regionale utviklingsmidler har skapt store utfordringer i pågående Interreg-prosjekter. Gjennom å drive prosjekter finansiert av EØS-midler og UD-midler erfarer KS at kommunesektoren bidrar til økonomisk, sosial og demokratisk utvikling i Europa.

- Regjeringen må sørge for at rammevilkårene i den nye programperioden fra 2020 blir slik at norsk kommunesektor kan delta i relevante EU-programmer, f. eks. miljøprogrammet Life og Citizens for Europe, og at tema i de forskjellige programmer forblir relevant for norsk kommunesektor
- Regjeringen må sørge for at kommunene og fylkeskommunen har gode økonomiske rammebetingelser til å opprettholde inngåtte avtaler og utnytte muligheter i etablerte og nye programmer, som i Interreg-samarbeidet
- Regjeringen bør gjennom EØS-midlene, UD-programmer og utviklingspolitikken bidra til å styrke lokalforvaltningen og samspillet mellom forvaltningsnivåene i Sør- og Øst-Europa, Europas randstater og andre samarbeidsland

De ovenstående tiltakene vil kunne bygge opp under flere punkter i regjeringens politiske plattform fra 2018:

* Ivareta norske interesser ved å medvirke tidlig i prosesser og politikkutforming i EU.

* Delta i uformelle og formelle europeiske fora, spesielt der EØS-avtalen gir oss adgang.

* Styrke koordineringen av statsforvaltningens samlede håndtering av europasaker for å sikre effektiv saksbehandling og bedre norsk medvirkning.

* Arbeide for og stimulere til økt internasjonalisering av forskningen, herunder prioritere styrket deltakelse i EUs rammeprogrammer.

* Sikre at EØS-midlene bidrar til å styrke demokrati og rettsstat i Europa, samt bærekraftig økonomisk vekst.

* Samarbeide med utsatte demokratiske land om økonomisk og demokratisk utvikling, særlig på Vest-Balkan og i Europas randstater.

* Prioritere kapasitetsbygging, kompetanseoverføring og faglig bistand til samarbeidsland.

2) Økt kompetanse og inkludering for arbeidslivet

Endringer i EU-regelverk som gjelder arbeidsliv og -marked har stor betydning for KS sine medlemmer. Flere eldre i årene som kommer, betyr at helse- og omsorgssektoren i Norge vil møte stor etterspørsel frem til 2026. Kompetent arbeidskraft fra det indre marked kan bidra til å dekke rekrutteringsbehovet, men da må rammebetingelsene være i orden.

- Regjeringen bør samarbeide med kommunesektoren i å påvirke europeiske rammebetingelser slik at EUs sosiale pila supplerer, men ikke erstatter velfungerende nasjonale arbeidslivsmodeller

Dette tiltaket vil kunne bygge opp under følgende punkt i regjeringens politiske plattform 2013:

* Vurdere tiltak som kan begrense og stanse eksport av velferdsytelser, blant annet arbeide for aksept i EU for kjøpekraftjustering av velferdsytelser.

* Følge opp regjeringens initiativ overfor EU om styrket arbeid mot arbeidskriminalitet.

3) Ambisiøs politikk for omstilling til lavutslippssamfunnet

Kommunesektoren har en viktig rolle i å utvikle lavutslippssamfunn og nå FN's bærekraftsmål. Som ansvarlig myndighet for arealbruk, ansvarlig for all kollektivtrafikk utenom tog, ansvarlig for håndtering av husholdningsavfall og lokal/regional samfunnsutvikler vil kommunesektoren spille en nøkkelrolle i gjennomføringen av nødvendige tiltak spesielt i ikke-kvotepliktig sektor (transport, landbruk, utslipp fra avfallsbehandling, oppvarming av bygg mm). Et tett samarbeid mellom statlige myndigheter og kommunesektoren er nødvendig for å få gjennomslag for gode norske løsninger.

- Regjeringen må følge prosessene i EU tett, og identifisere og analysere nye initiativ tidligst mulig slik at en eventuell påvirkningsstrategi kan utformes
- Regjeringen må løpende dialog med kommunesektoren orientert om utviklingen i forhandlingene om felles måloppnåelse i klimapolitikken og i EUs arbeid med å slutføre regelverket for innsatsfordelingsmekanismen i ikke-kvotepliktig sektor, samt utformingen av ny klima- og energipolitikk
- Miljødirektoratets anbefalinger i «Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling» (M229-2014) bør danne basis for utformingen av Norges bidrag til felles europeisk måloppnåelse i ikke-kvotepliktig sektor

De ovenstående tiltakene vil kunne bygge opp under flere punkter i regjeringens politiske plattform fra 2018:

* Delta i utvikling av felleseuropeiske løsninger for justis, migrasjon og klima, og søke gjennomføring av den felles klimapolitikken i EØS-avtalen.

* Kutte norske klimagassutslipp med 40 prosent i ikke-kvotepliktig sektor i samarbeid med EU. Innfasing av ny teknologi, teknologiutvikling og CO₂-prising vil være hovedvirkemidler for å oppnå dette målet.

* Bruke muligheten i EUs kvotesystem (ETS) og muligheten for direkteavtaler mellom land i EU-rammeverket for å oppfylle norske klimaforpliktelser i ikke-kvotepliktig sektor, men samtidig ha ambisjon om å ta så mye som mulig av forpliktelsen nasjonalt.

4) Aktivt bidra til å etablere det digitale indre marked

Kommunal sektor spiller en rolle i arbeidet med å etablere det digitale indre marked. For det første har sektoren ansvaret for en rekke digitale tjenester til innbyggere og næringsliv. For det andre produserer kommuner og fylkeskommuner en mengde data som bidrar til innovasjon og næringsutvikling. For det tredje bidrar kommunal sektor til å bygge ut nødvendig digital infrastruktur. Sektoren har også ansvaret for å gi veiledning og hjelp til dem som har vanskeligheter med å ta i bruk digitale tjenester.

- Regjeringen bør framheve lokale og regionale myndigheters rolle i arbeidet med å realisere det digitale indre marked
- Regjeringen bør oppfordre EU til å fortsette arbeidet med å fjerne unødvendige hindre for utveksling av informasjon mellom landene i EØS